

CLARA FEY

een geestelijk portret

door dr P. Penning de Vries SJ

Facultus edendi: 9 augustus 1978
Hans van Leeuwen SJ
Druk: Drukkerij Steyl b.v.

1837 Mgr. Clemens August von Droste-Vischering van Keulen, strijder tegen de gemengde huwelijken, door de pruisen gevangen genomen.

1838 juffrouw Fey begint handwerklessen te geven aan het pasopgerichte armenschooltje in de straat, de enige armenschool voor meisjes in de hele stad. 1838 een gratis gaarkeuken in de tuin van de familie Fey.

De geest van binnen naar buiten

1841 het jaar van haar eerste retraite en regelmatige meditatie.

1842 meditatie-gedachten: „Maria zat aan de voeten van de Meester en hoorde uit zijn heilige mond woorden des levens. En de Meester verontschuldigde haar tegenover haar klagende zuster en zeide: „Marta, Marta, wat maak je je bezorgd en druk over veel dingen. Slechts één ding is nodig. Maria heeft het beste deel gekozen' (Joh 10, 41-42). Jezus nu beminde Maria... Marta is het voorbeeld van de bedrijvige liefde, die de Meester dient in zijn arme broeders, en Jezus bemint deze werkzame liefde; alleen moet Maria daarbij niet vergeten worden. Waar Marta en Maria als zusters tezamen zijn, daar is de liefde van de Meester met haar. Als Marta met Maria rust aan de voeten van de Meester, dan zal Maria ook Marta bijstaan in haar werk, zij zal haar helpen Hem overal in zijn schepselen te vinden en zij zal haar bewaren voor een opgaan in het uiterlijke”.

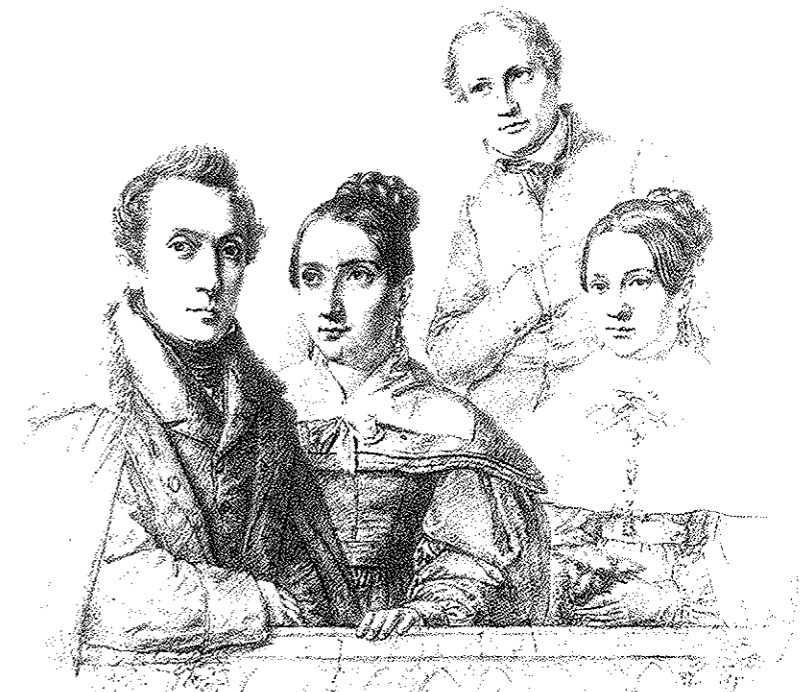
25 maart 1843 gelofte geheel haar leven te wijden aan het werk waartoe God haar had geroepen.

10 september 1843 opening van het eerste moederhuis voor tien verwaarloosde kinderen.

2 februari 1844 Clara verhuist naar het moederhuis: stichtingsdag van de kongregatie van het arme Kind Jezus, bestaande uit Moeder Clara (28) en drie medestichteressen. De gemiddelde leeftijd is 27 jaar.

De eerste dagorde

4.00 uur opstaan
4.15 getijden, overweging, twee heilige missen
7.15 ontbijt, daarna werktijd in huis en op school
13.00 uur middagmaal met lezing uit het nieuwe testament, aansluitend een half uur recreatie werk, gemeenschappelijk rozenhoedje, getijden, één uur geestelijke lezing en gebed, avondmaal met lezing uit de navolging van Christus
21.00 uur gemeenschappelijk avondgebed.

*De kinderen Fey:
Jozef, Clara, André,
Netta
omstreeks 1835*

De tweede dagorde (vanaf 1845)

4.00 opstaan
4.30 morgengebed, metten en lauden
5.00 overweging
6.00 twee heilige missen
7.00 ontbijt
8.00 school of huiselijke werkzaamheden
11.00 geestelijke lezing, biezonder gewetensonderzoek
12.00 prime, terts, sext en none
12.30 middagtafel, tafellezing: hoofdstuk uit N.T.
13.00 recreatie
14.00 rozenkrans, vespers en completeen
14.30 school of huiselijke werkzaamheden
16.30 adoratie, daarna eigen werkzaamheden
19.30 avondtafel, tafellezing: hoofdstuk uit de navolging van Christus
20.00 recreatie
21.00 avondgebed.

Geloften

6 oktober 1844 stille geloften:

„Jezus Christus, mijn Meester en Zaligmaker, onder de bescherming en met de hulp uwer maagdelyke moeder Maria kies ik U heden tot mijn enige en eeuwige Bruidegom en beloof U voor geheel mijn leven zuiverheid naar lichaam en ziel. Ik neem U tot mijn goddelijk Voorbeeld en wil door U na te volgen stre-

ven naar de volmaaktheid en naar het hoogste welbehagen bij God. Daarom beloof ik U standvastig te zullen volharden in het heilig verbond, dat ik gezamenlijk met mijn medezusters gesloten heb: een gemeenschappelijk leven met haar te leiden, afgezonderd van de wereld in vrijwillige armoede, mij wijwend aan de opvoeding en onderrichting van arme kinderen, overeenkomstig de door mij aangenomen levensregel en dagorde. En omdat gehoorzaamheid U aangenamer is dan alle andere offeranden, beloof ik U, o Heer, aan de door ons gekozen of nog te kiezen overste in alles te gehoorzamen als aan Uzelf, zodat deze gehoorzaamheid mij dienen moge tot waarborg en bevestiging, tot uitleg en verklaring, en ook, zo dit als uw heilige wil erkend mocht worden, tot noodzakelijk gebleken verzachting of opheffing van de regel. Help mij daartoe, o Meester, met uwe genade door de voorspraak van uw moeder Maria. Amen”.

Officiële data

11 december 1847 het officiële ministeriële besluit van goedkeuring in Berlijn getekend.
28 januari 1845 officiële bisschoppelijke goedkeuring.
18 oktober 1848 eerste inkleding.
2 juli 1859 eerste plechtige professie.
12 mei 1869 pauselijke goedkeuring van de kongregatie.
15 juni 1888 pauselijke goedkeuring van de regel.
8 mei 1894 dood van moeder Clara.

Indrukken van buiten

Vaderhuis

Een fabrikantendochter uit het negentiende-eeuwse Aken: vader leidt een spinnerij; maar als zij drie is, krijgt vader een beroerte; twee jaar krijgt moeder om te leren weduwe te worden. De oudste twee gaan op de latijnse school; daarna neemt de oudste de leiding van de spinnerij, tot hij een missie meemaakt en als dertigjarige bij de redemptoristen intreedt; de tweede wordt priester gewijd als Clara vijftien is; vlak daarop sterft een zeven jaar oudere zus; haar priesterbroer wordt kapelaan aan de Akense Pauluskerk en woont in het ouderlijk huis met moeder, de oudste broer, Clara en de één jaar jongere jongste zus.

Vaderstad

Rond dit huis gaat geleidelijk de stad voor Clara open, het Aken in de dertiger jaren:
1832 een cholera-epidemie: Clara die dan zeventien is, hoort bij een groep trouwe ziekenbezoeksters.

Een liefdewerk in getallen

Het aantal huizen 1891 tot 1963

In	Huizen	In	Huizen	In	Huizen	In	Huizen
1891	22	1906	31	1934	63	1956	62
1894	24	1909	33	1948	71	1958	64
1997	28	1912	38	1950	71	1960	63
1900	30	1920	42	1952	68	1961	64
1903	31	1929	57	1954	63	1962	65

Aantal internen	Aantal zusters
1843	10
1844	48
1846	50
	1843
	3 niet-ingekelede
	1847
	9 niet-ingekelede
	1848
	6 ingekelede
	1849
	10
	1850
	33
	1862
	ruim 300 in 19 huizen
	1869
	bijna 600 in 25 huizen
1872	2000
	1872
	676 in 26 huizen
	1880
	618
1954	5690
	1954
	2040 in 65 huizen

Aantal zusters voor de jaren 1848-1872

1848:	6	1853:	99	1858:	255	1863:	403	1868:	552
1849:	22	1854:	127	1859:	287	1864:	431	1869:	597
1850:	33	1855:	150	1860:	312	1865:	462	1870:	618
1851:	50	1856:	194	1861:	338	1866:	503	1871:	660
1852:	77	1857:	235	1862:	368	1867:	529	1872:	671

1893 Roermond

Pensionaat voor onderwijzeressen -- kinderkuis -- armenscholen -- pensionaat
 bijna 100

Maastricht

30-40 690 80

De kongregatie na de „Kulturkampf“ tot en met 1888

In	Land	Diocees	Huizen	Eeuwig geprofeste zusters	Tijdelijk geprofeste zusters	Novicen	Postulanten	Totaal
1881	8	10	18	519	63	60	36	678
1885	8	10	18	596	108	30	56	790
1888	6	10	20	660	111	46	53	870

Aantal huizen 1844 tot 1963

Aantal zusters 1888 tot 1963

	Gesticht	Opgeheven	Jaar	Aantal zusters	Jaar	Aantal zusters
1844-1850	3	-	1891	1016	1936	2412
1858-1860	13	-	1894	1157	1946	2113
1860-1870	10	-	1897	1315	1948	2124
1870-1880	20	26	1900	1400	1950	2116
1880-1890	1	3	1903	1504	1952	2060
1890-1900	9	1	1906	1606	1954	2014
1900-1910	7	1	1909	1705	1956	1998
1910-1920	13	2	1912	1717	1958	1980
1920-1930	21	4	1920	1827	1960	1955
1930-1940	21	11	1929	2115	1962	1929
1940-1950	11	11	1934	2343	1963	1900
1950-1960	14	19				

1852

De naam van het liefdewerk

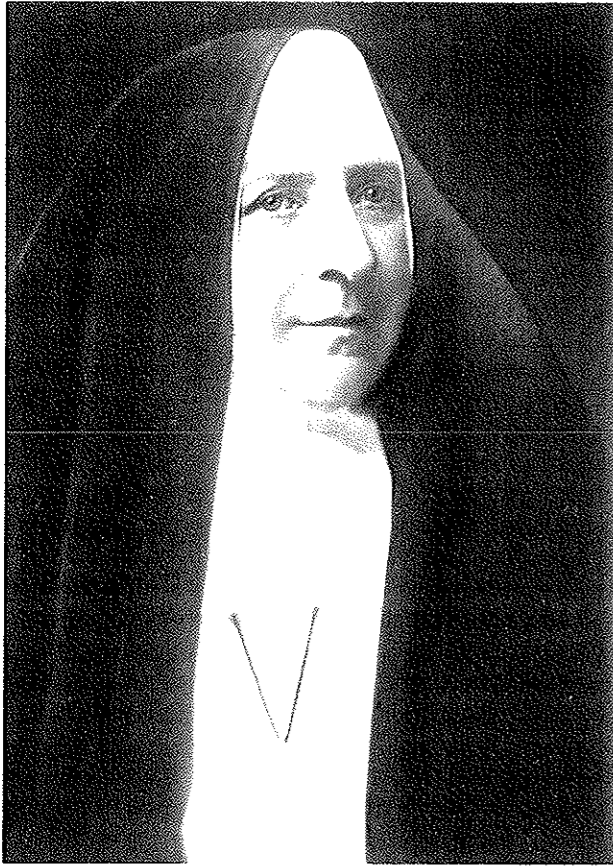
Wat zit er in een naam?

Brief van 2 september 1848 van moeder Clara aan de aartsbisschop van Keulen: „De noodzakelijkheid, dat onze kongregatie een eigen naam heeft, laat zich steeds meer gevoelen, zowel tegenover de wereldlijke autoriteiten als tegenover het volk. Van het begin van onze stichting af hebben wij de naam ‚zusters van het arme Kind Jezus‘ steeds in onze geest gehad. Deze naam heeft ook onder de mensen zeer gemakkelijk ingang gevonden, omdat daarin de aard van onze werkzaamheden zo juist tot uitdrukking komt. Uw hoogwaardige Excellentie gewaardigde zich reeds ons die naam te geven in het minzame schrijven, waarin U ons aan hare Majesteit de Koningin aanbeval“.

Brief van 25 juni van moeder Clara Fey aan zuster Theresia: „Vanmorgen heb ik een echt troostvolle gedachte gehad, namelijk, dat zoals een vrouw in de wereld bij het huwelijk de naam van haar man aanneemt, de Meester zo ook in zijn grote barmhartigheid zijn gezegende naam met ons wil delen. En ik heb mij vorstelijk verheugd, dat Clara Fey geen ‚Monheim‘ of zo iets geworden is, maar ‚van het

arme Kind Jezus‘. Ik moest denken aan het nauwe verbond, dat wij zo onverdiend hebben gesloten met de Meester, die het bevel: ‚de man zal vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen‘, zelf zo volkomen is nagekomen“.

Korte overweging in januari 1854: „Onze roeping ligt uitgedrukt in de naam, die wij dragen: zusters van het arme Kind Jezus. Wij heten niet: zusters van de armen, maar: zusters van het arme Kind Jezus. Duidelijk kunnen wij ons levensdoel daaruit erkennen: het beschouwende met het werkzame leven te verenigen. En dat is van het grootste belang, juist in een tijd als de onze, waarin men maar al te zeer geneigd is zich enkel met uiterlijke werkzaamheden tevreden te stellen. In gebed en door blijvende ingekeerdheid, door voortdurende getrouwe innerlijke omgang met God, onze Heer en Bruidegom, moeten wij altijd inniger, altijd vuriger leren liefhebben om dan – uit liefde tot Hem en gedrongen door die liefde tot Hem – ons het lot van die arme en verlaten kinderen aan te trekken, in wie Hijzelf door ons opgenomen, verzorgd en bemind zal worden . . . Willen wij dus onze roeping goed begrijpen, dan moeten wij het beschouwende met het werkzame leven verenigen, dan moet onze uiterlijke werkzaamheid uit het innerlijke voortspruiten en moet elke uitwendige daad ons innerlijk nader tot God voeren“.

De ziel van het liefdewerk

Gods tegenwoordigheid

Inleiding op de meditatie voor haar medezusters op 23 oktober 1846: „Overeenkomstig zijn wil moeten wij de gehele dag onze plichten en bezigheden vervullen; welnu, daarbij zal het ons tot overgrote troost strekken, wanneer wij bedenken, dat wij zo dikwijls als wij maar willen, tot Hem kunnen terugkeren; want Jezus is nog op dezelfde plaats, waar wij Hem 's morgens ontmoet hebben: met zijn godheid is Hij in ons hart, in onze ziel gebleven. Daar kunnen wij Hem altijd, de gehele dag door, elk uur vinden; met Hem spreken, troost, raad, licht en sterkte bij Hem halen en uitrusten, als wij vermoeid zijn. Laten wij dan toch een nuttig gebruik maken van deze eindeloze barmhartigheid van onze God en ons in de geest dikwijls aan zijn voeten neerwerpen; want Hij wacht ons op de plaats, waar Hij die ochtend tot ons gesproken heeft om ons bij alles de behulpzame hand te bieden”.

Brieven aan haar biechtvader: „Ik zie steeds duidelijker in, dat al mijn fouten, mijn klachten, mijn onrust hier vandaan komen, dat ik nog niet bevestigd ben in de sterkende, alles licht en draaglijk makende, zoete tegenwoordigheid van mijn God en Heiland. Ik geloof, dat deze tegenwoordigheid in staat is duurzame vrede en rust te schenken, – wel niet een vrede, die het lijden ontwijkt, of een trage rust, neen, een vrede en rust, die groeien in lijden en zwoegen en beproevingen van allerlei soort juist door de kracht van die zoete tegenwoordigheid” (maart 1849); „Ook de armzaligste bruid verlangt van harte deze enige, allerbeste Meester geheel toe te behoren, Hem altijd meer en meer lief te hebben. O mochten wij toch hier op aarde reeds geheel van zijn heilige tegenwoordigheid vervuld zijn en – door de gedachte hieraan gesterkt – in staat zijn tot alles wat Hij van ons verlangt. Dat bewerkt zijn genade; maar toch, ik geloof: Wij moeten meer meewerken en ik ben overtuigd, dat het zeer nuttig is om allerlei kleine kunstgrepen te gebruiken om de gedachte aan die heilige tegenwoordigheid te vernieuwen. Zo kwam vandaag de gedachte bij mij op, iedere keer als ik de klok hoor slaan, te denken: De Meester vermaant mij een blik in mijzelf te slaan en Hem, die alle uren van mijn leven bij mij blijft, te groeten. En iedere keer als de klok de mensen naar de kerk roept of als er geluid wordt voor de konsekratie zou ik willen denken, dat de Meester mij toeroept: ‚Kom!’, om dan weer in mijzelf te keren en de Geliefde van mijn hart te groeten. Ja zelfs als er aan de deur gebeld wordt en men geneigd is te vragen of te denken: ‚Wie zou dat zijn?’, dan wil ik – zo heb ik mij voorgenomen – denken, dat de Meester mij roept zijn hart binnen te gaan, zeggende: ‚Ik ben het, kom binnen bij Mij!’ Ik geloof, dat dit nuttig is, omdat het zo geregeld terugkomt. Er wordt in de wereld zo vaak geluid en zoveel gebeld en geregeld slaat de klok, die ons ongemerkt naar de eeuwigheid leidt. Alles moet natuurlijk rustig geschieden en zonder grote inspanning. Eén enkel woord is genoeg, zoals: ‚Ik groet U, lieve Meester!’ Ja, een blik is genoeg of een moment rust in God of alleen maar de gedachte: ‚De Meester is daar en ik in mijn ellende lig neer voor zijn barmhartige voeten’, of iets dergelijks. Mij dunkt zelfs, hoe eenvoudiger de oefening is, hoe beter” (november 1849).

„Het gaat mij goed, ik leef in Gods nabijheid en ondervind soms veel troost; vanmiddag onder de lezing moest ik mij bedwingen, anders was ik in tegenwoordigheid van de zusters in tranen uitgebarsten, en ik moet dat voor haar toch verborgen houden . . . O, hoe goed en beminlijk is de Meester!” (juli 1849).

Inleiding op de meditatie voor haar medezusters in april 1849: „Maar hoe zult gij dit doel bereiken? Gij moet uw best doen, om deze zalige gewoonte langzamerhand aan te wennen. Iedere morgen moet ge u deze oefening voornemen en 's middags en 's avonds moet ge u afvragen of er een half uur voorbij is gegaan, waarin gij niet hebt gedacht aan uw Heer en Meester, die altijd bij u is. Gij moet Hem om vergiffenis smeken, als ge Hem lange tijd alleen gelaten hebt. Maar het snelste middel is, dat ge de Heer echt en oprecht liefhebt: Als ge Hem trouw bemint, zult ge ook trouw en voortdurend aan Hem denken! „Want waar uw schat is, daar is ook uw hart!” (Mt 6, 21). Van de andere kant moet deze oefening zonder overdreven krachtsinspanning en ongerustheid gebeuren, want zij is een genade van de heilige Geest, en de heilige Geest verlangt, dat het hart dat Hij met zijn genade zal verrijken, rustig, zachtmoedig en nederig is”.

„De geest, welke de grondslag moet zijn van de congregatie van het arme Kind Jezus en welke de zusters zich dus vóór alles eigen moeten maken, bestaat in een grote ingekeerdheid, in het leven in de tegenwoordigheid van God . . . Elk uur moeten wij ons afvragen of wij gedurende die tijd aan God gedacht en met Hem gesproken hebben; wij moeten er spijt over voelen als wij Hem lange tijd alleen gelaten hebben. Zulk een geest van ingetogenheid moeten de zusters van het arme Kind Jezus zich op de eerste plaats eigen maken. Op deze wijze zullen zij de meest zegenrijke werkzaamheden met een beschouwend leven verenigen. Dat is ook de taak van de heilige engelen, die altijd het aanschijn van de hemelse Vader aanschouwen en tegelijk steeds in overgrote, werkzame liefde de arme mensen, vooral de kinderen ten dienste staan. Vragen wij die heilige engelen en vooral onze engelbewaarder met aandrang, dat zij het heiligdom van ons hart, waarin God wonen wil, zullen beschermen”.

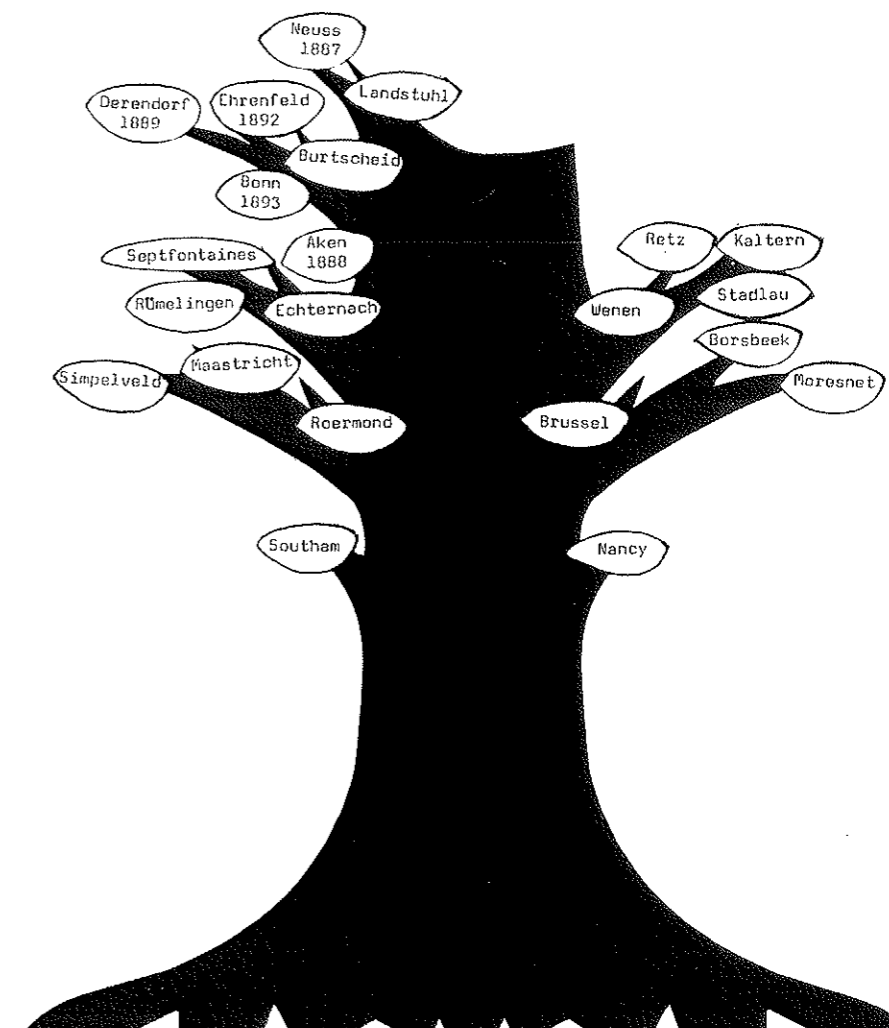
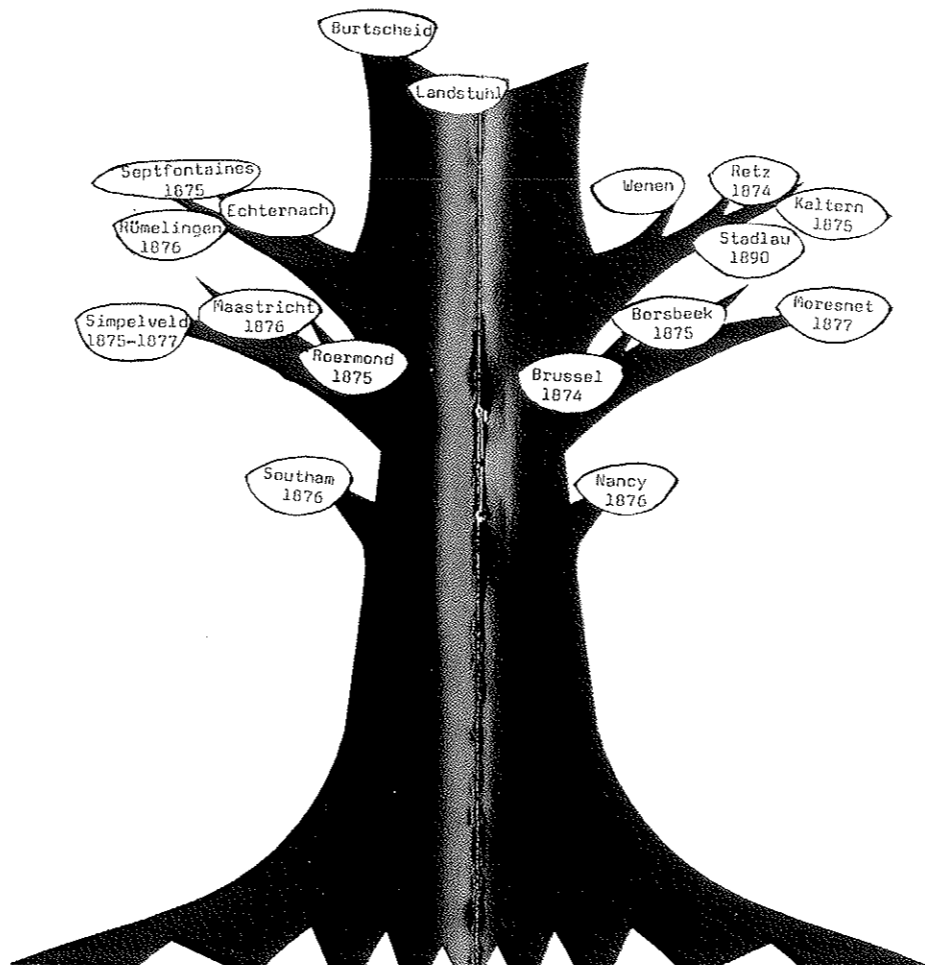
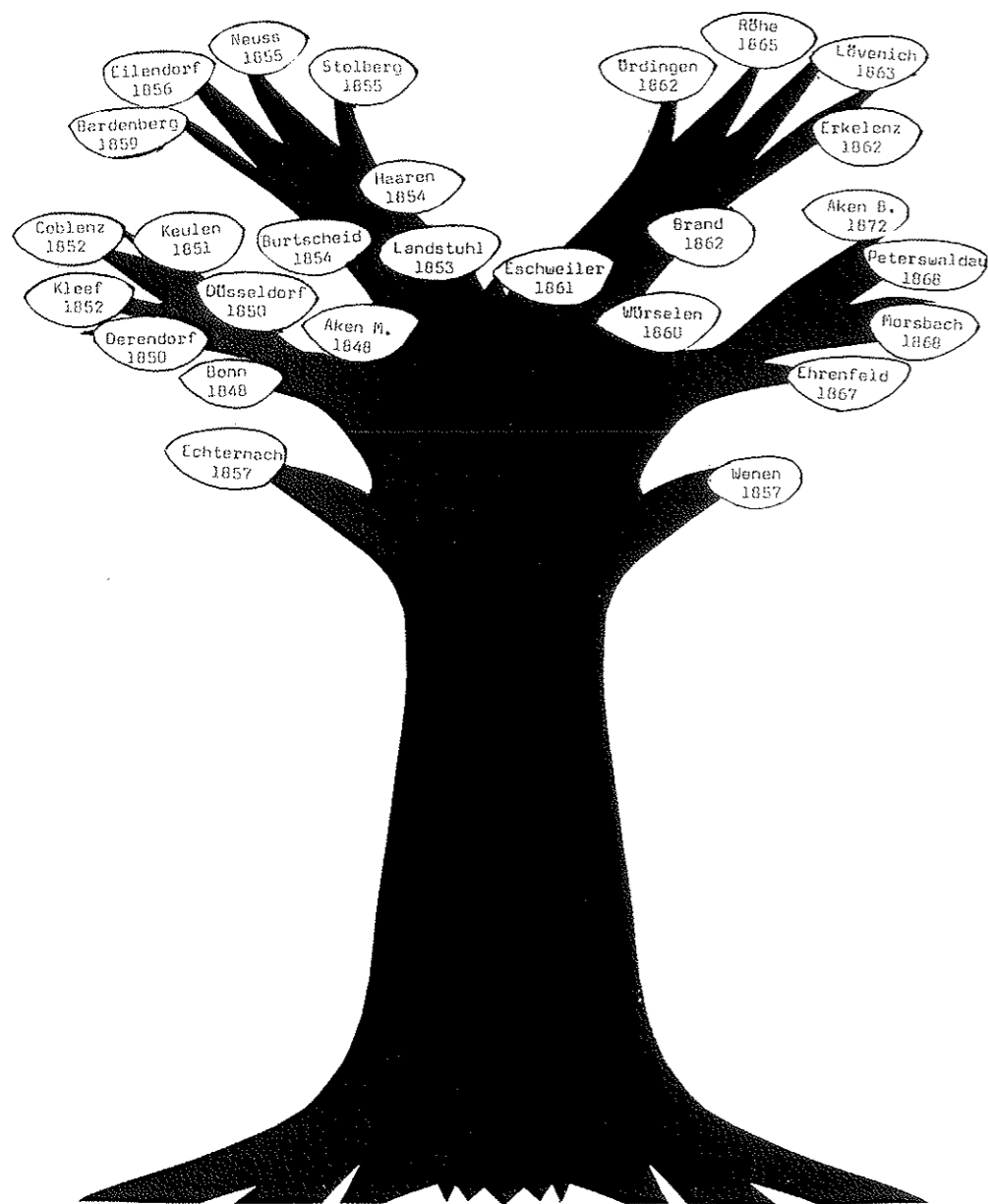
Aan haar biechtvader in maart 1851: „Vanmorgen had ik een klare heldere gedachte, welke ik mij onmogelijk meer zo levendig als op dat ogenblik weer voor de geest kan roepen, – het zou wel een té grote troost op deze wereld zijn, als ik dat altijd zou kunnen. – Ik voelde namelijk hoe God als Bruidegom geheel de zorg voor de ziel op Zich neemt en de ziel eigenlijk niets anders te doen heeft dan in gedachte te houden wat God is, en dan getrouw met het hart bij Hem te blijven. Ik zag zo helder hoe groot het vertrouwen moet zijn, dat een bruid in de goddelijke Bruidegom moet stellen. Maar ik kan het niet weergeven, zoals ik het voelde, ik kan het mij – zoals ik zei – niet meer zo sprekend voor de geest terugroepen. U zult zeggen: de vergelijking van bruid en Bruide-

Omstreeks 1860

gom is toch wel sterk tegenover de Koning des hemels, men moest al overgelukkig zijn zich zijn dienstmaagd te mogen noemen. Daar heeft u gelijk in en ik gebruik deze tere naam ook maar zelden. Als men echter ziet, dat de Meester zijn koningsmantel aflegt en zijn kroon en in de grootste zelfvernedering afdaalt tot in diepste ellende om zijn bruid te halen, dan moet men zich toch wel overgeven”.

Korte overweging op 29 januari 1854: „Wij moeten ons van ganser harte aan God hechten; dan zal zijn liefde ons wijzen op die arme kinderen, die zulk een bevoorrechte plaats in zijn heilig Hart hebben en die Hem op zulk een afschuwelijke wijze ontrukkt worden. Onze grootste liefde moet uitgaan naar de armen, de meest verlatenen, de meest weezinwekkenden, omdat de Meester die het meest bemind heeft. Laten wij het goddelijk Kind, dat uit liefde tot ons op aarde is neergedaald, in de arme stal van ons hart een plaats inruimen, dan zal met dit hemelse Kind ook de liefde tot alle arme kinderen in onze ziel komen, want het goddelijk Kind wil niet van die arme kinderen gescheiden zijn. Het is echter tegelijk het rijkste Kind, dat voor Zichzelf niets nodig heeft; om onze liefde, die Hem toch zo graag iets schenken wil, te voorkomen heeft Het ons geleerd: „Al wat gij niet voor een van deze geringsten hebt gedaan, hebt gij ook voor Mij niet gedaan” (Mt 25, 45).

Als een vruchtbare boom

Aken moederhuis 1848, Bonn 1848, Derendorf 1850, Düsseldorf 1850, Keulen 1851, Coblenz 1852, Kleef 1852, Landstuhl 1853, Burtscheid 1854, Haaren 1854, Stolberg 1855, Neuss 1855, Eilendorf 1856, Bardenberg 1859, Würselen 1860, Eschweiler 1861, Brand 1862, Ürdingen 1862, Erkelenz 1862, Lövenich 1863, Röhe 1865, Ehrenfeld 1867, Morsbach 1868, Peterswaldau 1868, Aken-Bergdrisch 1872, Echternach 1857, Wenen 1857.

Een verdrijving die verspreiding bracht

15 juni 1872 ministerieel besluit religieuzen uit te sluiten van openbare scholen. Opheffing van de volgende huizen: 1872 december Morsbach en Haaren. 1873 september Eilendorf, september Röhe, december Bardenberg. 1874 januari Würselen, oktober Erkelenz. 1875 juni Brand, juli Stolberg. 1876 Ehrenfeld. 1877 april Bonn, mei Peterswaldau, juni Keulen, september Neuss, Düsseldorf en Derendorf. 1878 april Kleef, Aken-Bergdrisch, Lövenich, Eschweiler, september het moederhuis in Aken. 1879 mei Coblenz; in Pruisen bleef enkel voor zieken Burtscheid over. De boom werd op de ene plaats gesnoeid, maar botte elders weer uit: 1874 Retz in Oostenrijk. 1874 Brussel. 1875 Borsbeek bij Antwerpen. 1875 Kaltern in Zuid-Tirol. 1875 Roermond (De Steenen Trappen). 1875 Septfontaines in Luxemburg. 1876 Southam in Engeland. 1876 Rümelingen in Luxemburg. 1876 Maastricht (Boschstraat). 1876 Nancy in Lotharingen. 1877 Moresnet. 1875-1877 bouw van een nieuw moederhuis in Simpelveld. 1890 Stadlau in Oostenrijk.

Heropening

29 april 1887 einde van de Kulturkampf: onderwijskongregaties worden opnieuw in Pruisen toegelaten. 1887 Neuss, 1888 Aken, 1889 Derendorf, 1892 Ehrenfeld, 1893 Bonn.

1869

Geestelijke zorgen

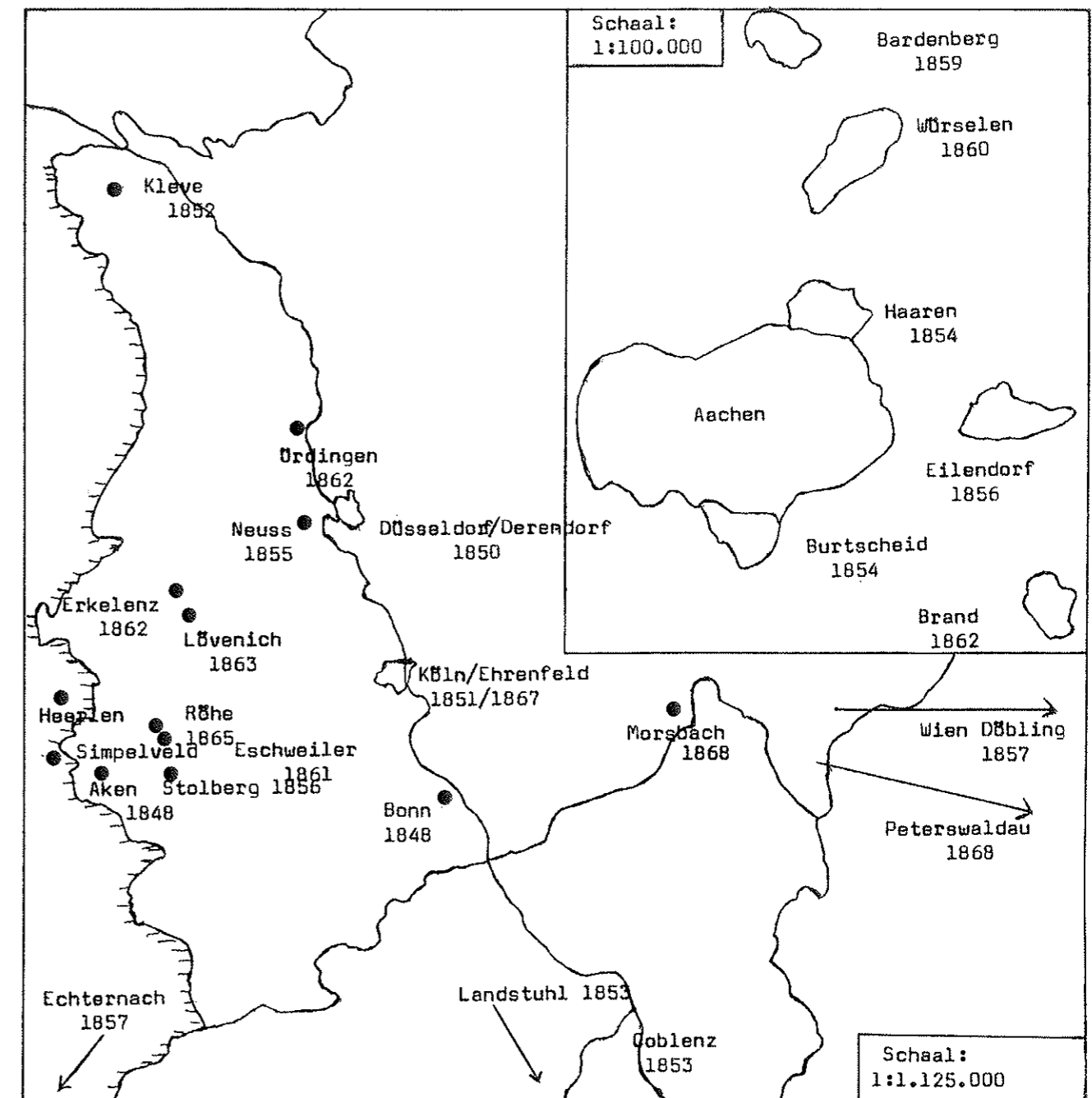
Kapittelvermaning op 22 oktober 1853: „Laten wij allen en ieder voor zich met blijmoedige ijver naar de volmaaktheid streven. Bedenken wij, dat niemand alleen en op zichzelf staat, maar, dat allen, die zich bij ons hebben aangesloten, er naar moeten streven, dat heel de kongregatie in volmaaktheid groeie en bloeie. Zo iemand zou verslappen of de deur openzetten voor een misbruik of een minder gewenste toestand, dan zou zij een zware verantwoordelijkheid op zich laden, want zij zou niet alleen zichzelf, maar heel de kongregatie benadelen”.

Kapittelvermaning op 30 november 1867: „Niets kwelt mijn hart meer dan te zien, dat sommige zusters niet voor God leven, zoals zij dat moesten doen. Het zijn er, God zij dank, slechts weinigen, de meesten zijn op de goede weg, maar ik moet er toch een ernstig woord over zeggen om zo mogelijk allen tot de juiste opvatting te brengen... Als gij in mijn plaats waart en de smart zoudt ondervinden, welke

mij kwelt, als ik zie, dat er enigen onder u zijn, die op kronkelpaden zijn afgedwaald, als gij beseft hoe ik dagenlang daaronder zucht tot ziek-wordens toe, dan zoudt gij mijn hart niet zo met smart overstelpen. Met Gods genade zouden wij immers allen getrouw kunnen zijn!”

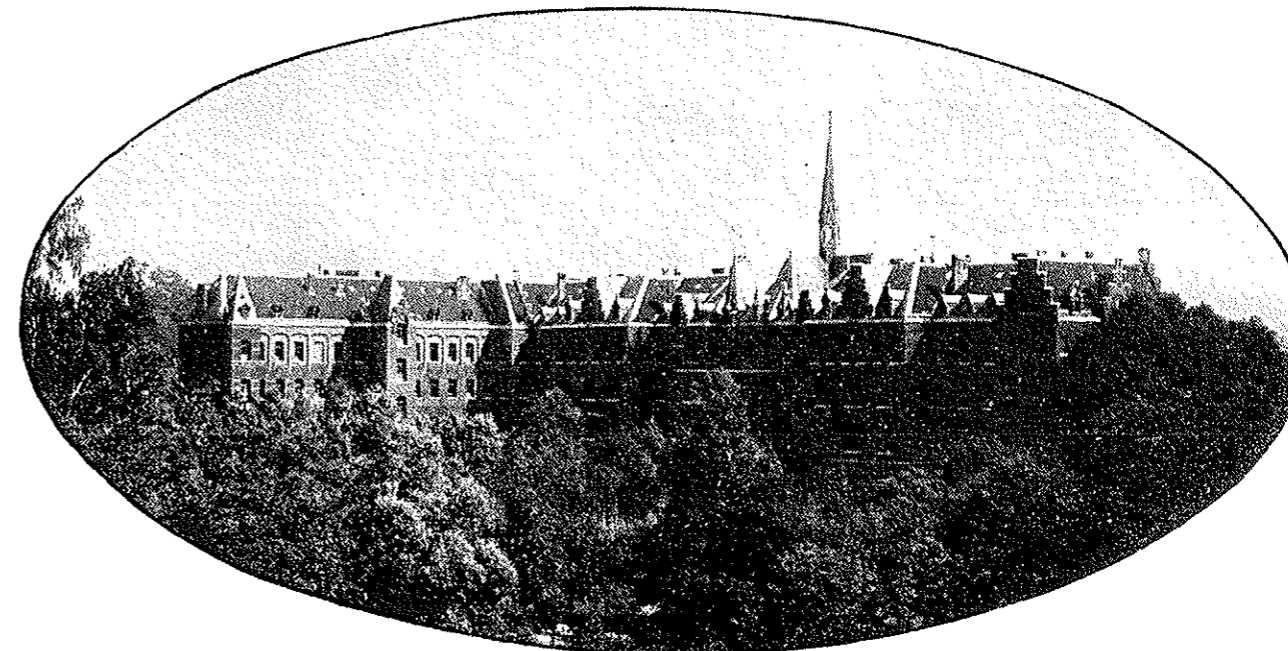
Kapittelvermaning op 25 september 1869: „Ziet, zolang de goede God mij op deze plaats laat, – als Hij mij weg wil nemen, nu dan is het ook goed, ja nog beter – maar zolang Hij mij hier in dit ambt wil hebben, heeft Hij in mijn hart toch iets gelegd van een moeder, en daarom is het, dat de bezorgdheid over de zusters mij geen ogenblik met rust laat. Er zijn er enigen onder u, – ja ik móet het zeggen – die mijn hart veel leed aandoen, die mij terneerdrücken. Ziet, ik geloof, als ik alle zusters de weg van de volmaaktheid zag bewandelen, al was het dan ook maar met kleine, met kinderpasjes, dan zou ik gelukkig zijn! Maar als ik zie, dat de een of ander dit niet met ernst nastreeft, als ik bemerken moet, dat het streven naar echt religieuze geest, naar deugd en volmaaktheid door sommigen verwaarloosd wordt, dan voel ik mij treurig gestemd”.

Overzicht van de stichtingen tussen 1844 en 1872

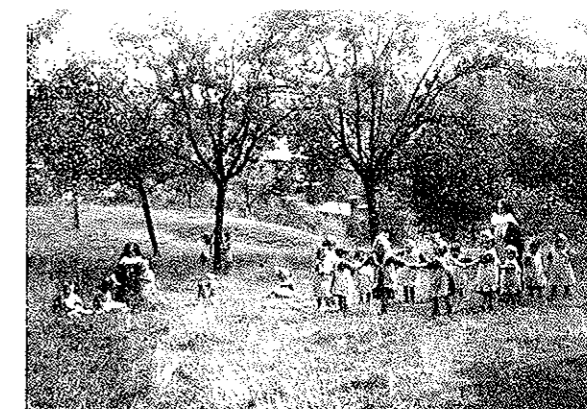
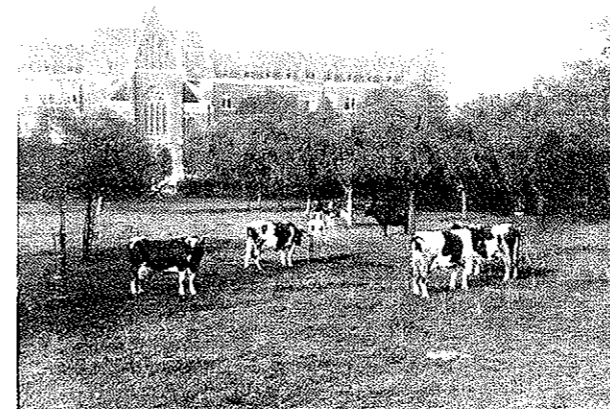

Werkkamer

Simpelveld

Teksten van Clara Fey

Verklaring van de regel in maart 1876: „Zelfs als het verstand en het geheugen, die krachten van onze ziel zijn, ons innerlijk zieleven te veel zouden willen overheersen, dan moesten wij ze terugdringen, ze als blaffende honden buiten laten staan. Hoe eenvoudiger en hoe eenzamer een ziel over het algemeen met haar God leeft, des te meer zal zij vooruitgaan in het geestelijk leven. Als iemand bijvoorbeeld geneigd zou zijn veel te lezen, zelfs al betreft het geestelijke

boeken, maar daardoor aan het verstandelijk navor-
sen een te grote waarde zou gaan hechten of zich
zou laten verleiden tot spitsvondigheden, dan zou
dat schadelijk zijn. Ik kan niet genoeg herhalen: hoe
eenvoudiger en eenzamer we ons innerlijk leven hou-
den, des te meer zullen wij de ware wijsheid verkrij-
gen. Ons streven moet er dan ook op gericht zijn
onze zielsvermogens, ook ons verstand en geheugen
in toom te houden, opdat zij niet naar alle kanten
afdwalen. Meestal kunnen wij tot onszelf zeggen:
daar heb ik niets mee te maken; ik heb maar één ding
te doen: God te beminnen en met Hem om te gaan”.

Kapittelvermaning op 3 maart 1863: „De ware vreugde in de Heer is een kalme
vreugde, een vreedzame vreugde, die ook bestaan kan bij droefenis. Wij zullen
ook vreugde vinden in het kruis van Christus”.

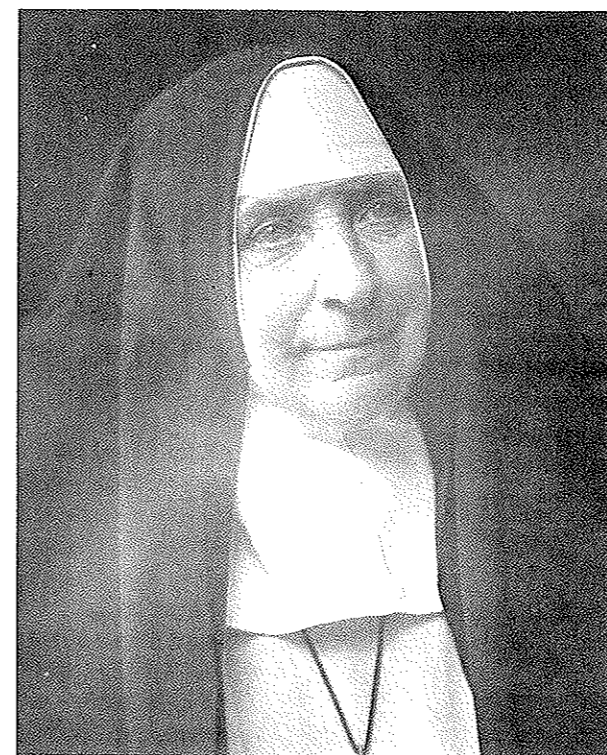
1890

Kapittelvermaning in juli 1885: „Als ik grote moeilijkheden heb en ik spreek direkt erover en zoek raad, dan bereik ik niets; bid ik echter eerst, dan lost zich alles vanzelf op. Laten wij er zeer getrouw in zijn voor Gods oog te wandelen; laten wij de onnodige gedachten vallen en ons inspannen vertrouwelijk met Hem om te gaan, als een kind met zijn vader. We zullen het alle dagen inzien, dat we anders niets vorderen. Zien we op naar Hem, die ons in alles helpen kan; zien we opwaarts en zeggen we: „Heer, ik kan

niet’, dan komen we vooruit en verkrijgen hulp... Trachten we met Jezus verenigd te blijven en gaan we nooit zo op in het uitwendige, dat we Hem uit het oog verliezen. Dat moet ons voornaamste werk zijn. Dat is niet gemakkelijk, maar door trouw medewerken komt men er langzaamaan tóch... Wij moeten in Gods tegenwoordigheid leven en ons bij het uurgebed onderzoeken, of we Hem niet uit het oog verloren hebben”.

Sterfkamer

Laatste foto

Statuten artikel 1: „In de kongregatie van de zusters van het arme Kind Jezus staat noch het beschouwende noch het werkzame leven op de voorgrond; de kongregatie tracht integendeel de rust van Maria met de werkzaamheid van Marta zo te verenigen, dat het werkzame leven door het beschouwende

Graf in de kloosterkerk

voortdurend gevoed, gesterkt en gesteund worde en des te rijkere vruchten drage”. „Laten wij nooit zozeer opgaan in onze uiterlijke bezigheden dat we daardoor onze innerlijke omgang met God verwaarlozen; het is immers onze strenge plicht het beschouwende leven met het werkzame te verbinden”.